

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

xv. An gaudeat Religiosus in ordine ad Prælatum Religionis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

rinacium loc. *suprà cit.* n. 69. Vide etiam Cutellium de immunit. *Eccles.* lib. 1. q. 1. n. 9. & quæ dicuntur *sect.* 15.

Obligatus in *seruius*, C. de his qui ad *Eccles.* conf. dicitur, quod si *seruus* armatus in *Ecclesiam* intrat, statim fit extrahendus, vel domino danda facultas illum extrahendi: ergo.

- 6 Respondetur cum Angelo *verb.* Immunitas, num. 12. id intelligendum esse cum cautione prædicta iuris Canonici, promissa scilicet, ut *suprà*, impunitate *serui*, dummodo non intrat in *Ecclesiam*, & ibi mutilat, vel occidat, quia tunc absque dubio extrahendus est, ut potè immunitate *Ecclesiæ* non gaudens, ut *infra* dub. 19. dicitur.

SECTIO XIV.

An gaudeat Clericus, saltem in aliquo casu, tam comparatiuè ad Iudicem sæcularem, quam Ecclesiasticum?

SVMMARIVM.

- 1 Clericus dimisso habitu, modo sit tantum in minoribus, gaudet immunitate.
- 2 Clericus sine requisitis præscriptis à Concilio Tridentino *sess.* 23. cap. 3. reputatur ut laicus, & sic non debet esse deterioris conditionis.
- 3 Clericus gaudens privilegio fori, si committat delictum, ob quod iudici sæculari tradendus est, extrahi potest ab *Eccle.* iudice, & iudici sæculari tradi.
- 4 Crimina, ob quæ reus Clericus deponendus est, & iudici sæculari tradendus, excepta esse solent.
- 5 Clericus extrahi non debet ob crimen non exceptum, vel si extrahatur, Curie sæculari non est tradendus.

1 Respondetur, quod Clericus (in quibus casibus Iudex sæcularis eum capere potest, si scilicet in minoribus existat, & beneficiatus non sit, nec habitum, & tonsuram gestans, alieni *Ecclesiæ*, iuxta Tridentinum Concilium *sess.* 23. cap. 6. deseruiat (immunitate *Ecclesiæ* gaudeat, itavt nec à Iudice sæculari, nec Ecclesiastico extrahi possit, quia Clericus in tali casu reputatur ut laicus, & sic non debet esse deterioris conditionis, quam laicus. Vide *suprà* *sect.* 11.

2 An autem, si Clericus gaudens privilegio fori committat delictum, ob quod Iudici sæculari tradendus est, ab Ecclesiastico Iudice extrahi possit, ut Iudici sæculari tradatur.

3 Respondetur affirmatiuè, quia crimina, ob quæ reus Clericus deponendus, & Iudici sæculari tradendus est, excepta esse solent, itavt in ipsis cesset immunitas Ecclesiastica.

4 Caterum, si crimen aliquod sit, quod ab Ecclesiastica immunitatis defensione non excipitur, & nihilominus ob id Clericus incorrigibilis Iudici sæculari tradi possit, tunc Iudex Ecclesiasticus, vel illum extrahere non debet, vel si extrahit, Iudici sæculari tradere non potest.

SECTIO XV.

An gaudeat Religiosus in ordine ad Prælatum Religionis?

SVMMARIVM.

- 1 Religiosus si delinquat, non gaudet *Ecclesiæ* immuni-

tate, & sic à Prælato Religionis ab *Ecclesiæ* extrahi potest.

- 2 Religiosi gaudent *Ecclesiæ* immunitate, si ita gaudent Clerici, & sic nunquam de delictis suis à superioribus puniri possent, cum semper sint in Monasteriis immunitatem habentibus.
- 3 Religiosis immunitas convenire non potest, nec de iure Cæsareo, nec de iure Pontificio.
- 4 Religiosi attentis votis solennibus non veniunt appellatione liberorum, sed *seruis* equiparantur, ideo suis superioribus tradi debent.
- 5 *Servus*, siue ius Canonicum, siue ius Civile spectetur, ad *servitium* revocari potest.
- 6 Religiosi quod gaudeant immunitate in *Ecclesiis* non suorum Monasteriorum affirmant Gambacurta, & Petrus Cenedus, secus si à superiore eis tantum imponenda sit poenitentia paterna.
- 7 In sententia dictorum si superior ad iniungendas poenas ultiores extraheret Religiosum ab *Ecclesiæ* alterius Ordinis, violaret immunitatem, & censuræ latus contra violantes incurreret.
- 8 Religiosi sic extracti non tenentur ad interrogationes factas respondere.
- 9 Religiosus in Ordine ad Prælatum Religionis, quod non gaudeat *Ecclesiæ* immunitate, simpliciter dicendum est.
- 10 Praxis, & consuetudo obtinent, quod Religiosi pro suis criminibus cognoscantur tantum à Prælati Religionum, etiam de mandato Summi Pontificis.
- 11 Religiosus committens apostasiam, & quodcumque aliud delictum, etiam non exceptum, non gaudet immunitate, ita ut à suo superiore ab *Ecclesiæ* extrahi non possit, & puniatur in foro etiam iudiciali, secundum sacros Canones, contra plures Doctores.
- 12 Limitatur quod non gaudeat in Monasteriis, & *Ecclesiis* sui Ordinis.
- 13 Amplia secundum Auctorem, quod absolvi non gaudeat.

1 Respondetur, quod Religiosus è contra, si delinquat, immunitate *Ecclesiæ* non gaudeat, & consequenter à Prælato Religionis ex *Ecclesiæ* extrahi possit. Atque ita docent Doctores *suprà* citati, illi qui tenent, quod Clerici immunitate *Ecclesiæ* non gaudeant, ad quam sententiam confirmandam.

Rectè subdunt primò, quod, si Clerici gauderent, gauderent etiam Religiosi, & sic nunquam isti de delictis suis à suis superioribus puniri, & detrudi in carcerem possent, cum fere semper, & Moniales semper sint in Monasteriis immunitatem habentibus: sed hoc est absurdum: ergo & absurdum est illud, unde hoc sequitur; quapropter dicendum, quod nec Clerici, nec Religiosi immunitate *Ecclesiæ* gaudeant.

Rectè subdunt secundò, quod immunitas Religiosis convenire non possit, neque ratione iuris Cæsarei (à quo etiam immunitas *Ecclesiarum* dimanavit) siue potestatis, siue intentionis effectu; neque ratione iuris Canonici, cum Pontifex in cap. inter alia, de immunit. *Eccles.* distinguat duo hominum genera, ibi: Iuxta sacrorum statuta Canonum, & traditiones legum civilium, ita duximus distinguendum, quod fugiens ad *Ecclesiam*, aut liber, aut *servus* existat: & qua distinctione adhibita, priores in exceptis aliquibus criminibus, obtentis prius membris, & vita, præcipiat extrahendos; posteriores autem immunitate præstita, dominis vel inuitos tradi: quare cum Religiosi, attentis votis solennibus, appellatione liberorum non veniant, sed *seruis* equiparentur, consequens est, quod ex vi huius textus superioribus suis tradendi sint, præsertim quia *servus*, siue ius Canonicum, siue ius Civile spectetur.

spectetur, ad seruitium reuocari potest, vt *supr. sect. 13.* dicebamus, & habetur in *Can. 34. id. constitutum*, 17. g. 4. & *can. prolium*, 20. g. 3. & l. 4. & 6. §. *sanè si serum*, *Cod. de his qui ad Eccles. confug.*

Atque ita in specie docent Silu. *verb. Immunitas* 3. §. 3. n. 2. *Fagundez de preceptis Eccles. precept. 2. lib. 4. c. 4. n. 52.* Cutell. *de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 23. & 25.* Riccius *p. 3. decis. 172. n. 6.* (vbi sic in Curia Archiepiscopali Neapolitana decum fuisse testatur.) *Suar. lib. 3. c. 10. n. 6. Megal. in 3. p. lib. 4. c. 2. n. 6.* & *Peregrin. de immunit. c. 12. n. 3. dub. 3.* contra *Gambacurt. lib. 4. cap. 11. n. 10.* *Petr. Cened. quest. 42. & Dian. p. 1. tract. 1. resol. 25.* Quamvis hi duo Doctores fateantur, quod Religiosus immunitate Ecclesie non gaudeat in Ecclesia proprij Monasterij, vbi delinquit, etsi tamen id non concedat *Gambacurt.* nisi solum in casu, quo Superior procederet ad poenitentias salutare in iungendas in foro paterno, ne Religionis vniuersum statutum peruertatur, non item, si procederet ad in iungendas vltices poenas.

7 Canonum in foro iudiciali, adeo vt si hoc faciant Superiores, incurrant illi, inquit ipse, poenas, & censuras latas contra violantes immunitatem Ecclesiarum, & Religiosi extracti non teneantur ad interrogationes factas respondere.

8 At simpliciter dicendum est, quod Religiosus in ordine ad Prælaturam Religionis immunitate Ecclesie non gaudeat, non solum propter rationes supra adductas, quod scilicet Clerici non gaudent immunitate Ecclesie, sed etiam quia alioquin nunquam Religiosus aliquis puniri posset, & sic corrueret disciplina regularis: & præterea, quia sic habet quotidiana praxis, & consuetudo à Summis Pontificibus approbata, cum quotidie Summi Pontifices ex appellatione causarum ad Urbem videant Superiores Regularium contra illos processum formare, & sententiam ferre de delictis in Monasterium commissis, & tamen id non reprobent, sed potius approbent, & confirmant; propter quam rationem descendunt in nostram opinionem *Mar. Italia de immunit. lib. 1. cap. 3. §. 1. & lib. 5. §. 6. n. 119.* & *Diana cit. resol. 25.*

11 Hinc sequitur, quod si Religiosus apostasiam (idemque dico de omni alio delicto, etiam non excepto: nam de exceptis nulla est difficultas) committat, Ecclesie immunitate non gaudeat; ita vt à suo Superiore ab Ecclesia extrahi possit, vt puniatur in foro etiam iudiciali secundum rigorem Canonum. Atque ita in terminis docet præter alios *Lezana verb. Immunitas Eccles. n. 16.* *Peregrin. de immunit. c. 12. n. 16.* & *Cutellius de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 23.* contra *Bobadillam in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. n. 57.* (qui citat *Rebuffum*, & *Decianum*), & contra *Mar. Italia de immunit. lib. 1. cap. 3. §. 1. n. 17.* & *c. 5. §. 6. n. 114.* qui testatur, apostatam quandam à Religione fuisse restitutum Ecclesie, à qua fuerat extractus, & contra *Farinac. in append. de immunit. c. 13. n. 169.* *Duardum in Bull. Canes. lib. 2. Can. 15. g. 16. n. 5.* *Barbos. de iure Eccles. lib. 1. cap. 3. n. 45.* *Trullench. in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 2. n. 2. & 3.* & *Dian. part. 1. tract. 1. resol. 23.* qui sententiam negatiuam sequuntur, quamvis, illam limitando, fateantur, quod non gaudeant in Ecclesiis, & Monasteriis eiusdem Religionis, à qua apostatauit, & sic quod ex his locis extrahi quidem possit, etsi non ex aliis. Sed quod dixi absolute, scilicet quod in omnibus Ecclesiis, & Monasteriis non gaudeat, & sic quod absolute ex omnibus Ecclesiis, & Monasteriis extrahi possit, est probabilius, præsertim cum semper videatur esse eadem ratio.

DUBITATIO XI.

An, & quid dicendum sit in causis ciuilibus?

SECTIO I.

Dubitationis Resolutio.

SUMMARIUM.

- 1 Immunitas Ecclesie locum habet in causis ciuilibus, ita vt si debitor ad illam confugiat, gaudeat immunitate, nam concessa est de iure ciuili.
- 2 Debitor ob ciuilia debita ad Ecclesiam confugiens per se, vel per procuratorem in iudicio comparere potest.
- 3 Debitore recusante comparere in iudicio modo prædicto, potest Index post solennium edictorum citationem, apprehensis bonis ipsius, creditoribus satisfacere.
- 4 Ecclesia approbat leges ciuiles, quæ Ecclesiarum immunitati à se statuta non præiudicant.
- 5 Immunitas debitoribus concessa est non solum à iure ciuili, sed etiam à iure Canonico.
- 6 Debitor suspectus de fuga, & publicus tributorum exactor, obligatus ad publica rationcinia, gaudent immunitate.
- 7 Nemo ab Ecclesia extrahi potest, etiam si non sit reus, etiam si extrahatur ad duellandum, vel firmandam pacem, neque debet impediri exitus ab ipsa, positus custodibus ad euitanda scandala.
- 8 Violantes Ecclesie immunitatem de iure excommunicari debent.
- 9 Constitutio Gregoriana licet loquatur solum de exvhebentibus reus ibi (laicis reis) dispositio tamen poenalis extenditur ex identitate, & maiori ratione, quando alias sequeretur absurdum.
- 10 Quando duo casus aequiparantur in lege antiqua, lex noua loquens in vno locum habet in altero.
- 11 Constitutio poenalis quando continet fauorem Ecclesiarum, fit extensio ex identitate rationis.
- 12 In odiosis, & contra immunitatem Ecclesiasticam non est facienda extensio ex identitate, & maiori ratione, secus est in fauorabilibus.
- 13 Rei, qui non gaudent, c. m. in Bulla excipiuntur, exceptio non fit per particulam (tantum).
- 14 Reorum appellatione veniunt etiam debitores, vt potest rei debitorum.

Respondetur immunitatem Ecclesie locum habere in causis ciuilibus (ita vt si debitor ad illam confugiat, securus ibi exsistat) quia talis immunitas iure ciuili concessa est, ex l. *presenti*, *Cod. de his, qui ad Eccles. confug.* & ex l. *ult. eodem tit.* (vbi dicitur, quod debitor ob ciuilia debita ad Ecclesiam confugiens, per se, vel per procuratorem in iudicio comparere possit, quod si id facere recuset, vel differat, possit Iudex post solennium edictorum citationem bona debitoris apprehendere, & ex iis petitoribus ad modum debiti satisfacere,) sed Ecclesia approbat leges ciuiles, quæ Ecclesiarum immunitati à se statuta non præiudicant, cap. *inter alia*, cap. *id. constitutum*, cap. *si quis contumax*, cap. *si quis inuentus*, cap. *frater*, sess. 25. cap. 20. *Tridentini*, & Constitutione Gregorij XIV. Ergo non solum à iure ciuili, sed etiam à Canonico hæc immunitas debitoribus concessa est.

Atque ita contra *Iasonem in l. vinum*, ff. *si certum petatur*,